

Менеджмент у державному управлінні: загальна частина

У навчальному посібнику системно висвітлено основні положення курсу «Менеджмент у державному управлінні»: питання теорії наукового менеджменту, сучасні підходи до професіоналізації праці менеджерів в органах державного управління, шляхи вдосконалення менеджменту персоналу державних органів, напрями використання технологій наукового менеджменту. Враховано новели законодавства та сучасні наукові досягнення.

Навчальний посібник містить список використаних джерел (нормативноправові акти, довідкову, основну, спеціалізовану та іноземну літературу), рекомендовані для ознайомлення під час вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент у державному управлінні».

Для студентів, слухачів магістратур, аспірантів, науковців, широкого кола фахівців-практиків, усіх, хто цікавиться питаннями менеджменту в державному управлінні.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**МЕНЕДЖМЕНТ
У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ:
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА**

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

*Під загальною редакцією доктора юридичних наук, професора,
заслуженого юриста України Петкова В.П.*

Київ
КНТ
2023

УДК 342(477)
ББК 67.9(4Укр)301.03я7
М 50

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України”
(лист № 1.4/18-1385 від 11.06.2014)*

Рецензенти:

Огаренко В.М. – ректор Класичного приватного університету, доктор наук з державного управління, професор;

Воронкова В.Г. – декан факультету менеджменту та фінансів Запорізької державної інженерної академії, академік Міжнародної академії наук вищої школи, доктор філософських наук, професор;

Лукашевич В.Г. – перший проректор Класичного приватного університету, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України;

Коломоєць Т.О. – декан юридичного факультету Запорізького національного університету, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України.

Колектив авторів:

Петков В.П. – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;

Петков С.В. – доктор юридичних наук, професор;

Наливайко Л.Р. – кандидат юридичних наук, доцент;

Комісаров О.Г. – кандидат юридичних наук, доцент;

Беляєва М.В., Алієв Р.В., Лісний Д.В.

Петков В.П., Петков С.В., Наливайко Л.Р., Комісаров О.Г. та ін.

М 50 Менеджмент у державному управлінні: загальна частина: навч. посіб. / за заг. ред. В. П. Петкова. – К., 2023 – 312 с.

ISBN 978-966-373-565-8

У навчальному посібнику системно висвітлено основні положення курсу «Менеджмент у державному управлінні»: питання теорії наукового менеджменту, сучасні підходи до професіоналізації праці менеджерів в органах державного управління, шляхи вдосконалення менеджменту персоналу державних органів, напрями використання технологій наукового менеджменту. Враховано новели законодавства та сучасні наукові досягнення.

Навчальний посібник містить список використаних джерел (нормативно-правові акти, довідкову, основну, спеціалізовану та іноземну літературу), рекомендовані для ознайомлення під час вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент у державному управлінні».

Для студентів, слухачів магістратур, аспірантів, науковців, широкого кола фахівців-практиків, усіх, хто цікавиться питаннями менеджменту в державному управлінні.

УДК 342(477)

ББК 67.9(4Укр)301.03я7

ISBN 978-966-373-565-8

© Петков В.П., Петков С.В.,
Наливайко Л.Р., та ін., 2023
© КНТ, 2023

Зміст

Передмова	5
РОЗДІЛ 1. Науковий менеджмент: історія та сучасні підходи	8
1.1. Історія управління в Україні	8
1.2. Передумови виникнення науки управління	34
1.3. Основні сучасні наукові школи	52
Контрольні запитання	87
Питання для поглибленого вивчення	88
Література.....	88
РОЗДІЛ 2. Сучасні підходи до професіоналізації праці менеджерів в органах державного управління	94
2.1. Місце та роль менеджера в організації діяльності державних органів України.....	94
2.2. Добір менеджерів в органах державного управління.....	120
2.3. Підготовка менеджерів державних органів для ефективної організаційної діяльності.....	136
Контрольні запитання	149
Питання для поглибленого вивчення	150
Література.....	150
РОЗДІЛ 3. Шляхи вдосконалення менеджменту персоналу державних органів	152
3.1. Підходи до добору та організації роботи з персоналом (аналіз світового та вітчизняного досвіду).....	152
3.2. Менеджмент і раціональне використання персоналу.....	170
3.3. Формування менеджером команди для досягнення поставлених цілей.....	187
Контрольні запитання	210
Питання для поглибленого вивчення	210
Література.....	210

РОЗДІЛ 4. Напрями використання технологій наукового менеджменту	213
4.1. Технології наукового менеджменту в органах державного управління.....	213
4.2. Використання інформаційних та науково-технічних технологій менеджменту в органах державного управління.....	233
4.3. Менеджмент у прийнятті організаційних рішень в органах державного управління.....	244
Контрольні запитання	260
Питання для поглибленого вивчення	260
Література	260
Висновки	263
Список використаних джерел	265
Практикум	283
Ділова гра: загальні методичні положення	283
Ділова гра як метод навчання	284
Мета використання ділової гри в навчальному процесі	284
Ділові ігри і добір кадрів.....	285
Рольові й імітаційні ігри: питання співвідношення.....	286
Класифікація рольових та ділових ігор.....	287
Загальнотеоретичні засади конструювання ділової гри: мета, структура, умови реалізації, графічна модель, взаємодії учасників, система оцінювання та підсумки.....	288
Підготовка студентів-юристів до сценарних ділових ігор з курсу «менеджмент у державному управлінні» (схематичний виклад методичного матеріалу).....	295
Глосарій	303

Передмова

З моменту проголошення незалежності Україна опинилася в нових соціально-економічних і політичних умовах, у новому правовому просторі. Перед державою постала потреба вироблення загальних основ розвитку державності, суттю яких виступає ст. 5 Конституції України: «Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування». Необхідно створити такі державні органи, які б діяли не лише в інтересах держави, а, передусім, в інтересах громадян України.

Адміністративно-правова реформа, яка відбувається в Україні, має ґрунтуватися на сучасних досягненнях науки та досвіді вітчизняних і зарубіжних державних органів. Створення оновлених органів державного управління, що діють на основі законодавства суверенної держави, необхідність удосконалення роботи з персоналом, втілення досягнень науки в практичну діяльність, уміння ефективно працювати в кризових ситуаціях – це проблеми, які сьогодні необхідно вирішувати. А в перспективі – через удосконалення організаційної діяльності у державних органах та вдосконалення взаємодії з громадськістю на засадах взаємоповаги та співпраці – досягти підвищення ефективності у їх роботі. Реалізація цього завдання неможлива без ґрунтовної розробки організаційно-правових основ менеджменту в органах державного управління.

Дискусія, яка точиться навколо понять «управління» і «менеджмент», спонукає до творчого пошуку представників різних напрямків науки – економістів, юристів, істориків та філософів. Аналіз доробку як вітчизняних, так і зарубіжних авторів свідчить про значущість цього питання і для науки, і для практичної діяльності.

Менеджмент у державному управлінні перебуває на стадії розвитку. Нормативно-правову базу організаційно-керівної діяльності складають нормативні акти, які базуються на застарілих командно-адміністративних підходах. В основі управління діяльністю державних органів переважно лежить принцип єдиноначальства, який веде до авторитаризму. Натомість основою менеджменту є координаційний під-

хід до здійснення керування, суттю якого є демократичні принципи: колегіальності, делегування повноважень, мотивації персоналу.

У сьогоднішніх умовах розвитку громадянського суспільства та побудови правової держави керівники державних органів повинні знати і вміти застосовувати на практиці методи наукового менеджменту, а також мати знання з психології, політології та інших сфер науки. Поєднання теоретичних і практичних знань та рекомендацій стосовно керування організацією або колективом маємо в такій галузі науково-прикладних знань, як науковий менеджмент. На жаль, при підготовці спеціалістів для роботи у державних органах ще недостатньо уваги приділяється вивченню менеджменту, однак саме він дав життя цілій системі знань для здійснення ефективного керування діяльністю різних організаційних систем.

Внаслідок вивчення та впровадження у практичну діяльність державних органів основ менеджменту в таких провідних країнах світу, як США, Японія, Франція, Німеччина, Англія, Італія вдалося досягти високого рівня розвитку в усіх галузях суспільно-політичного життя. Сьогодні країни, що розвиваються швидкими темпами, – Китай, Південна Корея та інші – своєму успіхові в багатьох галузях державного будівництва завдячують умілому використанню методик, розробок наукового менеджменту.

Таким чином, менеджмент в органах державного управління – це, по-перше, сучасна комплексна система навчання, добору та просування по службі державних службовців, що базується на поєднанні сучасних психологічних та педагогічних технологій, що мають якості, необхідні для найбільш оптимального й досконалого здійснення організаційної діяльності в державних органах; по-друге, ефективне функціонування організаційно-правової системи забезпечення діяльності персоналу державних органів, що ґрунтується на концепції постійного вдосконалення якості виконання функціональних обов'язків та зростання рівня задоволення соціальних потреб державних службовців; по-третє, оптимальна діяльність державних органів, основою якої є стратегія ефективності, спрямована на підвищення якості обслуговування населення, що базується на передових методах наукового менеджменту, досягненнях в інших галузях науки й правових нормах українського законодавства.

Впровадження в теорію й практику організації діяльності державних органів концепції «менеджменту» означає не просто зміну назв, а

Передмова

введення до теорії управління та адміністративного права й процесу цілого комплексу нових підходів та поглядів на діяльність керівників, роботу з персоналом, діяльність державних органів України. Але вони повинні ґрунтуватися не на рішеннях тих або інших осіб, наділених владою, а на вивірених, науково обґрунтованих рекомендаціях та положеннях, розроблених провідними науковцями нашої країни. Сподіваємося, що дослідження організаційно-правових основ менеджменту в органах державного управління сприятиме його реформуванню у напрямку демократизації, професійного зростання, зменшення формалізму, бюрократизму та авторитаризму в діяльності керівних структур.

Книги, які можуть вас зацікавити

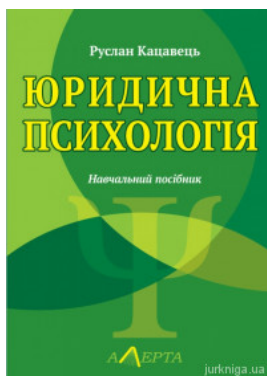
Менеджмент у державному управлінні: особлива частина

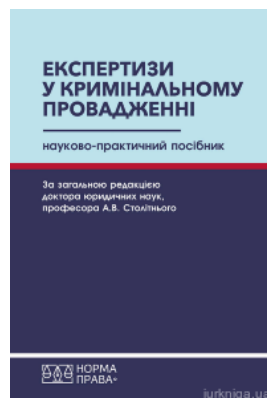
Лікарська таємниця в кримінальному процесі України

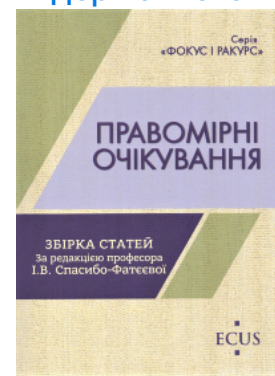
Притягнення до кримінальної відповідальності неповнолітніх: процесуальне керівництво досудовим розслідуванням та підтримання державного

Юридична психологія. Навчальний посібник

Експертизи у кримінальному провадженні. Науково-практичний посібник

Правомірні очікування. Збірка статей

Перейти до галузі права
Юридичний менеджмент

[Перейти на сайт →](#)